

Zpr@vodaj

ČSSZ

Nárok a žádost, str. 1–2 • Průběh posouzení, str. 3 • Nesouhlas s rozhodnutím, str. 4

Invalidní důchod: pro koho je určen a jak o něj požádat

V životě každého může nastat situace, kdy se kvůli zdravotnímu omezení rozhodne požádat o invalidní důchod. Ten v České republice pobírá přibližně 400 tisíc osob. Invalidní důchod může být přiznán pro invaliditu prvního, druhého nebo třetího stupně. To i další souvislosti si rozebereme podrobně na následujících stránkách včetně návodu k podání žádosti a popisu procesů.

Nárok a podmínky

Invalidní důchod je jedním ze čtyř druhů důchodů vyplácených ČSSZ. Je to typ důchodu, který pobírají občané v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu omezujícího schopnost vykonávat pracovní činnost. Nárok na něj nevzniká automaticky, je třeba splnit stanovené podmínky. První podmínkou je uznání invalidity posudkem. Invalidita je jedna a má tři stupně.

Rozdíl mezi jednotlivými stupni invalidity spočívá v míře poklesu pracovní schopnosti občana:

- pokles o **35–49 %** – **invalidita 1. stupně**,
- pokles o **50–69 %** – **invalidita 2. stupně**,
- pokles o **70 % a více** – **invalidita 3. stupně**.

Nezbytnou podmínkou pro přiznání důchodu v případě uznání invalidity je také potřebná doba důchodového pojištění, která se zjišťuje z období před datem vzniku invalidity.

U občanů starších 28 let činí potřebná doba důchodového pojištění z posledních 10 let před datem vzniku invalidity 5 let, u osob mladších je to úměrně méně. U osob starších 38 let se v případě, kdy nesplní

podmínku 5 let pojištění v posledních 10 letech před vznikem invalidity, zkoumá počet pojištěných let v posledních 20 letech před vznikem invalidity, přičemž stačí získat 10 let důchodového pojištění.

Jak požádat o invalidní důchod?

O invalidní důchod žádá sám občan, ideálně po konzultaci se svými ošetřujícími lékaři, kteří mají přehled o jeho zdravotním stavu.

Žádost je možné po elektronické identifikaci (datová schránka, bankovní identita) odeslat elektronickou

formou prostřednictvím služby [Žádost o důchod online](#) na ePortálu ČSSZ. Jinou možností je sepsání žádosti se zaměstnancem oddělení důchodového pojištění na libovolné OSSZ, případně je možné k podání žádosti zmocnit jinou osobu na základě udělení plné moci. Pokud trpí občan tak špatným zdravotním stavem, že nevládne podat žádost sám, může to za něj učinit jeho rodinný příslušník a předložit současně souhlas žadatele (souhlas není vyžadován, pokud jej nemůže ze zdravotních důvodů

pokračování na straně 2...

... pokračování ze strany 1

učinit) a potvrzení ošetřujícího lékaře o závažném zdravotním stavu žadatele, pro který nemůže podat žádost sám.

Vyplněná žádost obsahuje mimo jiné informace o dobách pojištění od ukončené povinné školní docházky do současnosti. Mělo by to být doloženo potřebnými doklady, které ČSSZ nemá ve své evidenci.

Potřebné dokumenty k podání žádosti:

- **občanský průkaz** (u cizinců pas či povolení k pobytu);
- **doklady o studiu**, případně učení (i nedokončeném);
- **doklady o výkonu vojenské (civilní) služby**;
- občané, kteří **pečovali o děti do 4 let věku**, předkládají **doklady prokazující dobu péče o ně** (rodný list dítěte

nebo jiný doklad o vztahu k dítěti) a **čestné prohlášení (na předepsaném tiskopisu)** pouze v případě, že to nelze ověřit v agendovém systému registru obyvatel;

- občané, kteří pečovali o osobu závislou na pomoci druhé osoby, předkládají rozhodnutí prokazující tuto péči;
- žadatelé, kteří pobírají/pobírali **náhrady za ztrátu na výdělku** po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání), předkládají potvrzení zaměstnavatele o výši vyplacených náhrad;
- pokud občan požaduje vyplacení důchodu na účet manžela či manželky u peněžního ústavu, musí k žádosti přiložit vyplněný a bankou potvrzený tiskopis **Žádost**

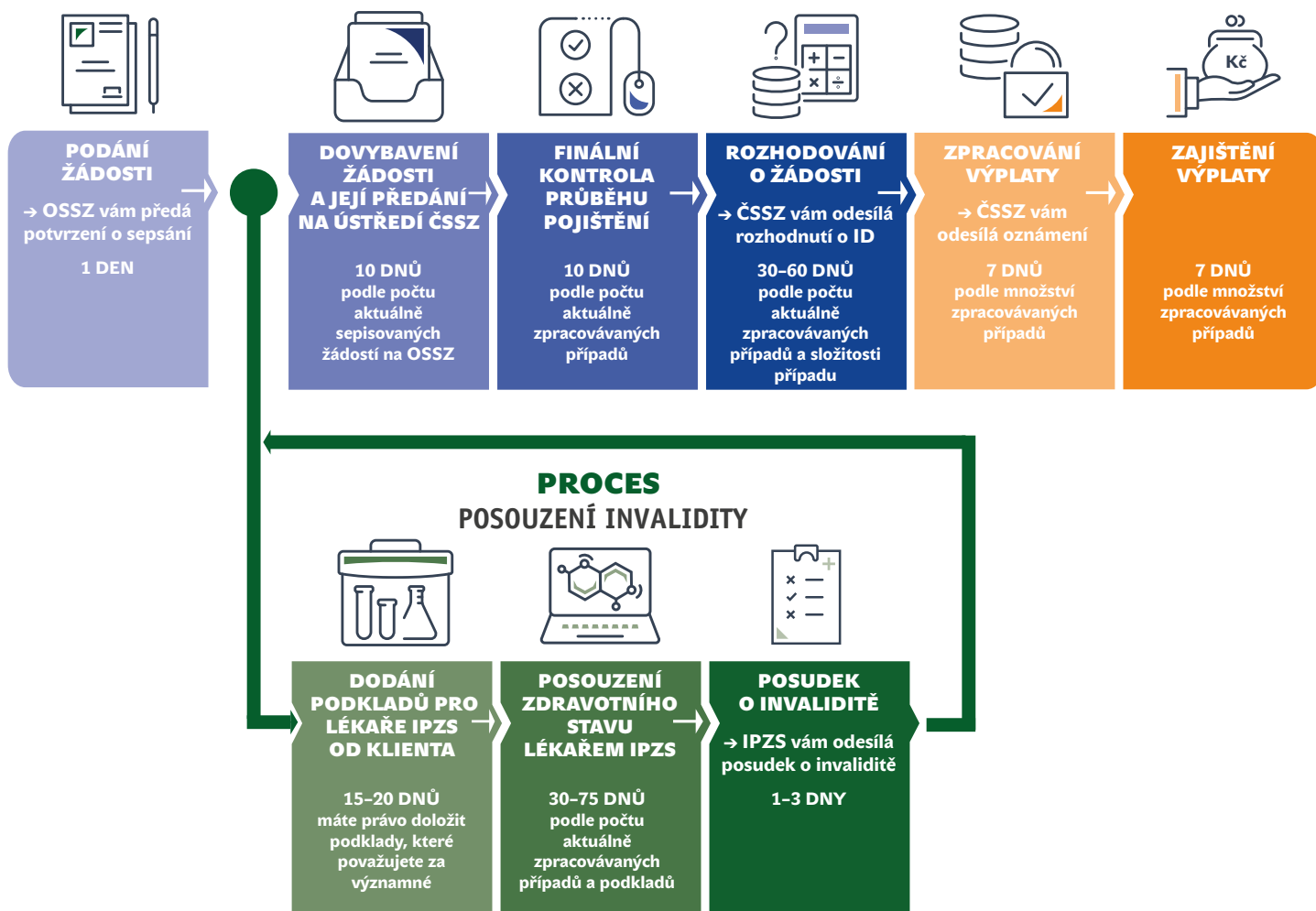
o zařazení výplaty důchodu poukazem na účet manžela (manželky) v České republice; pokud je občan majitelem účtu, tento tiskopis nepřikládá a číslo účtu pouze uvede do žádosti o důchod;

- doklady o dobách zaměstnání/pojištění, o nichž je žadateli o důchod známo, že je ČSSZ nemá ve své evidenci, případně doklady prokazující zaměstnání v tzv. smluvní cizině;
- zaměstnavatel je povinen při podání žádosti o důchod svého zaměstnance na výzvu OSSZ předložit jeho **evиденční list důchodového pojištění** a sdělit skutečnosti nezbytné pro rozhodnutí o nároku na důchod a jeho výplatu.

pokračování na straně 3...

PROCES

PŘIZNÁNÍ INVALIDNÍHO DŮCHODU

Průběh posuzování zdravotního stavu

Po podání žádosti o invalidní důchod začíná proces posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity. Institut posuzování zdravotního stavu (IPZS) obvykle požádá klientem označeného ošetřujícího lékaře o vyšetření žadatele a písemnou zprávu o zjištění z tohoto vyšetření. Ošetřující lékař obvykle přikládá další zprávy a nálezy, které má v kartě. Žadatel je vyzván, aby IPZS předložil vyplněné dotazníky a je informován, že má právo předložit lékařské zprávy a nálezy, které má u sebe a považuje je za významné pro posouzení. Lhůta k zaslání je nejméně 15denní.

Dotazníky a dokumentaci může dodat osobně, poštou nebo zaslat datovou schránkou:

- Profesionální dotazník je zaměřen na informace o vzdělání klienta, o jeho pracovních znalostech a zkušenostech, o profesích, která vykonával apod.
- Osobní dotazník je zaměřen na subjektivní vnímání klienta stran omezení schopnosti pracovat pro zdravotní potíže.

Posudkový lékař nebo nelékařský zdravotnický pracovník (ONZP) následně vypracuje posudek pro účely invalidity. Rozhodující není diagnóza, ale objektivizovaná funkční porucha plynoucí z dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Invalidita se posuzuje při tzv. **zjišťovací nebo kontrolní lékařské prohlídce**. Pro posuzování

zdravotního stavu a pracovní schopnosti zpravidla není nutná osobní účast žadatele. Principem posudkového lékařství je zhodnotit dodané zdravotní zprávy a nálezy a ostatní podklady, nikoliv vyšetřovat. Občan musí spolupracovat čili např. absolvovat případné doplňující vyšetření, pokud jej k tomu IPZS vyzve. V případě odmítnutí může být řízení přerušeno nebo může být i zastaveno vyplacení invalidního důchodu pro nespolečnou práci klienta.

i Invalidita se posuzuje při tzv. zjišťovací nebo kontrolní lékařské prohlídce.

Posudek o invaliditě předá IPZS vnitřním postupem tam, kde se podle výsledku posouzení a doby důchodového pojištění rozhodne o nároku na invalidní důchod. Posudek je

zaslán také klientovi. Proti posudku se nelze odvolat, protože je jen podkladem pro rozhodnutí.

Rozhodnutí o ne/přiznání invalidního důchodu vydá ČSSZ. V rozhodnutí je v případě přiznání invalidního důchodu nebo jeho změny uvedena také výše výplaty. Rozhodnutí je doručeno klientovi buď datovou schránkou, nebo poštou.

Přesná výše důchodu je známa až na základě provedeného výpočtu. Výše důchodu se skládá ze základní a procentní výměry, přičemž základní výměra je pro všechny pojištěnce stejná (v roce 2024 činí 4 400 Kč) a procentní se odvíjí od počtu odpracovaných let, průměru hrubých výdělků v rozhodném období a stanoveném stupni invalidity. V roce 2024 lze obdržet minimální invalidní důchod ve výši 5 170 Kč. (V případě práce v zahraničí může dojít ke

pokračování na straně 4...

i Pro nárok i výši budoucího starobního důchodu se započítává pouze doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu 3. stupně, která je tzv. náhradní dobou pojištění. Doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu 1. nebo 2. stupně není dobou pojištění, pouhé pobírání těchto důchodů se do doby potřebné pro nárok na starobní důchod nepočítá.

krácení důchodu v poměru dob pojištění získaných v ČR a v zahraničí.)

Důchody ČSSZ vyplácí v pravidelných měsíčních lhůtách bezhotovostně nebo hotovostně podle preferencí klienta.

Práce při invalidním důchodu

Příjemci invalidních důchodů (všech tří stupňů) mohou využít svůj zbývající pracovní potenciál a podle svých možností pracovat. Výdělečnou činností automaticky nezanikne nárok na důchod ani na výplatu důchodu. Při dalším posouzení pro účely invalidity je však zjištění o pracovní schopnosti jednou z důležitých podkladových skutečností, kterou je posuzující lékař povinen zohlednit.

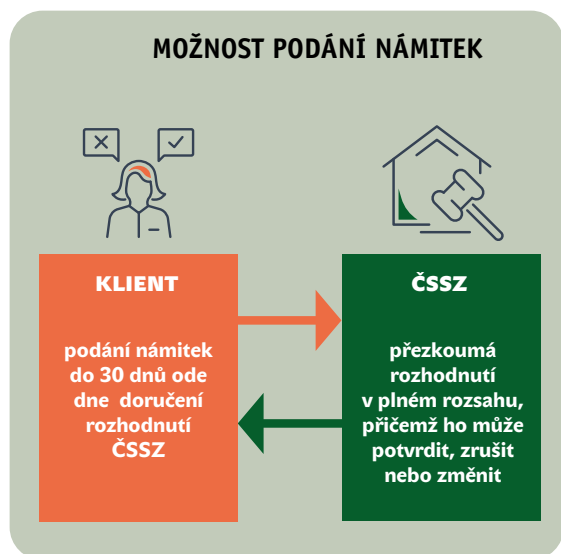
Nesouhlas s rozhodnutím

Pokud občan nesouhlasí s rozhodnutím ČSSZ, můžete podat písemné námitky, a to do 30 kalendářních dnů ode dne doručení rozhodnutí. Námitky podává občan přímo na ústředí ČSSZ nebo prostřednictvím kterékoli OSSZ (lze je podat také e-mailem s uznávaným elektronickým

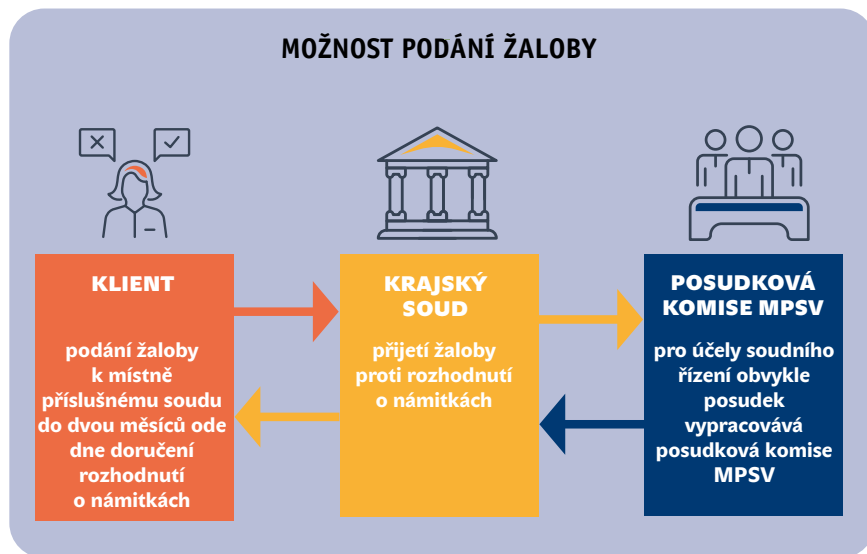
podpisem nebo datovou schránkou). Z podání musí být patrné, které rozhodnutí občan napadá, v čem spatřuje jeho nezákonnost a čeho se domáhá. Občan může v průběhu řízení o námitkách požadovat také přezkoumání svého zdravotního stavu, k čemuž může doložit další lékařské zprávy či nálezy. ČSSZ o námitkách rozhoduje v zákonné lhůtě, tj. do 60 dnů podle složitosti případu. Lhůta může být prodloužena o dalších 60 dnů, pokud je k rozhodnutí o námitkách nutné další posouzení zdravotního stavu občana.

V případě nesouhlasu s rozhodnutím po ukončení námitkového řízení je možné podat žalobu k místně příslušnému krajskému soudu ve lhůtě 2 měsíců ode dne doručení rozhodnutí o námitkách. V žalobě nemusí být klient zastoupen advokátem. ■

MOŽNOST PODÁNÍ NÁMITEK

MOŽNOST PODÁNÍ ŽALOBY

ČSSZ varuje před podvodnými telefonáty a SMS.

Jediné oficiální stránky ČSSZ jsou www.cssz.cz a eportal.cssz.cz

Všechna reprodukční práva jsou vyhrazena. Jakékoliv šíření a kopírování online Zpr@vodaje ČSSZ bez výslovného svolení ČSSZ není povoleno. Obrátit se můžete na redakce@cssz.cz. Děkujeme za pochopení.